

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

Приета от ФС (протокол №11/ 25.04.2024)

Приета от КС (протокол №7/ 11.04.2024)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „АГРАРНО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО“

ЗА СПЕЦ: „Аграрен бизнес“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 8

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 5

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	75	-

Изготвили програмата:

1.
(проф.д-р Теодорина Турлакова)

2.
(доц.д-р Таня Георгиева)

Ръководител катедра:
„Аграрна икономика“ (проф. д-р Теодорина Турлакова)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Аграрно предприемачество“ има за цел да даде знания по основните въпроси на предприемачеството в аграрния сектор в условията на създаващото се пазарно стопанство. Основно място в курса е отделено на методологията на предприемаческия процес и предприемаческия анализ, отчитайки особеностите и характеристиката на селското стопанство. Разглеждат се специфичните форми на предприемаческата дейност, както и въпросите за разработване на предприемачески стратегии и предприемачески план. Представените предприемачески модели и процедури по създаване на предприемачески стопанства дава възможности за интересни практико-приложни семинари по темите.

Предлаганата теоретична част усъвършенства подхода и методологията на общата икономическа теория и акцентира върху специфичните функции, ролята и значението на предприемача и предприемаческото поведение в икономическия процес.

В съдържателен аспект се акцентира се както върху основни теоретични концепции на предприемачеството и неговите особености в аграрната сфера, така и на проблемите от методически характер. Специално място е отделено на предприемаческите проекти и на казуси от практиката.

Изучаването на дисциплината е условие за формирането на стратегически конкурентни предимства, постигане на нова фирмена култура, умения за справяне с разногласия, както и умения за вземане на решения, които са в услуга на цялата общност, което формира **гражданска позиция и компетентност** на студентите. В процеса на обучение се придобива и развива **предприемаческа компетентност**, насочена към критично мислене, аналитичност, прогнозиране и планиране на аграрния бизнес, етапите на неговото стартиране, разширяване и мониторинг. Студентите се подготвят за управление на риска в агробизнеса чрез финансов анализ на процесите и тяхното планиране, както и на основата на осведоменост за социално-икономически тенденции и способност за диагностика. При обучението по дисциплината се работи върху създаване на презентации, работа с електронни таблици, способност за търсене и намиране на подходяща аналитична информация, което подпомага процесите по формиране на цифрова компетентност.

Получените знания и формираните умения по дисциплината са на основата на широкопрофилна подготовка с интердисциплинарен характер от областта на аграрните науки (растениевъдство, животновъдство и др.). Дисциплината „Аграрно предприемачество“ се базира на изучаваните в предходните курсове дисциплини „Микроикономика“, „Основи на предприемачеството“, „Мениджмънт“, други специални дисциплини, изучавани в специалност „Аграрен бизнес“.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
		Л	СЗ	ЛУ
Тема първа. Предприемачеството като процес и наука.		5	3	
1.1.	Същност на предприемачеството. Видове предприемачество.			
1.2.	Фигура на предприемача и неговите функции.			

1.3.	Дискусионни моменти при теоретичното представяне на предприемаческия процес.			
Тема втора. Особености и специфика на аграрното предприемачество		5	3	
2.1.	Аграрното предприемачество като дял на производственото предприемачество			
2.2.	Роля и функции на аграрното предприемачество			
2.3.	Специфика и характерни черти			
2.4.	Ретроспективен преглед на аграрното предприемачество (1890 – 1941 г.)			
2.5.	Критерии за наличие на предприемачество			
Тема трета: Предпоставки и условия за развитие на предприемачеството в аграрната сфера		5	3	
3.1.	Наличие на ресурси, среда и предприемачески потенциал за екобизнес			
3.2.	Институционална и административна среда на предприемачество в агробизнеса			
3.3.	Финансово-кредитни механизми, европейски програми и мерки за насърчаване на екологичните дейности и развитие на бизнес проекти			
3.4.	Регионални предпоставки за поява и развитие на аграрно предприемачество			
Тема четвърта. Предприемачески процес в аграрната сфера		5	3	
3.1.	Предпоставки за развитие на аграрното предприемачество			
3.2.	Фактори и условия за аграрно предприемачество			
3.3.	Предприемачески анализ			
3.4.	Идентификация и оценка на възможностите. Избор на продукта или услугата. Анализ на вътрешната и външната среда. Оценка на ресурсите			
Тема пета. Методология на предприемачеството. Предприемачески процес		5	3	
4.1.	Фаза “предстартов период”. Методи за генериране на идеи.			
4.2.	Предприемачески прозорци. Предприемачески анализ. Фаза “стартов период”. Комбиниране на основните фактори и ресурси за реализиране на предприемаческата идея. Регистрационен режим			
4.3.	Фаза “следстартов период”. Предприемаческо управление и мониторинг. Предприемачески стратегии и приложението им в аграрната сфера.			
Тема шеста. Разработване на предприемачески план		5	3	
5.1.	Същност и елементи на предприемаческия план			
5.2.	Методика за разработване на предприемаческия план			
5.3.	Връзка между предприемаческия план и технологичната карта в растениевъдството			
Тема седма. Институционализация на предприемаческата дейност		4	3	
6.1.	Видове институции (държавни и регионални) свързани с предприемаческата дейност в агробизнеса: регулиращи; консултиращи; подпомагащи (финансиращи, субсидиращи и др.)			
6.2.	Връзка между институциите и формата на аграрна предприемаческа дейност.			
Тема осма. Планиране и прогнозиране на резултатите от предприемачеството		4	3	

7.1.	Фактори за успех и причини за провала в предприемаческата дейност			
7.2.	Пътя към провала. Възможности за прогнозиране на провала			
Тема девета. Икономически и социални аспекти на аграрното предприемачество		3	3	
8.1.	Социални и икономически резултати от аграрната предприемаческа дейност			
8.2.	Начини за оценка на резултатите. Баланс на загуби и печалби			
Тема десета. Практика на аграрното предприемачество		4	3	
9.1.	Предприемачески модел на аграрни стопанства			
9.2.	Организационно-стопански форми за осъществяване на предприемачеството в аграрното производство			
9.3.	Лимитиране на предприемаческия модел с потенциалните възможности за иновации			
9.4.	Процедура по създаване на предприемаческите стопанства			
Общо:		45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

Но. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Курсов предприемачески проект	1	20
1.2.	Практическа ситуационна задача	1	15
1.3.	Тест	1	20
Общо за семестриалното оценяване:		3	45
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	30
Общо за сесийното оценяване:		1	30
Общо за всички форми на контрол:		4	75

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Турлакова, Т. Предприемачество в агробизнеса, ИУ Варна, 2013.
2. Турлакова, Т., Г. Славова, Ръководство по предприемачество в агробизнеса, ИУ-Варна, 2014.
3. Турлакова, Теодорина Желязкова Регионални измерения на предприемачеството и предприемаческата активност в селските райони на България, Унив. изд. Наука и икономика, 2023, 330 с., ISBN 978-954-21-1153-5.

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

4. Георгиева, С. История на българското предприемачество, Мултипринт, 2022, 336 с., 978-619-188-945-7.
5. Христова, В., Стоянов, И. Предприемачество, Унив. изд. Св. Св. Кирил и Методий, 2017, 123 с., 978-619-208-135-5.
6. Хаджичонева, Юлиана Предприемачество, иновации и изкуствен интелект в България - динамика и управление, Изд. комплекс УНСС, 2022, 282 с., 978-619-232-597-8.
7. Дракър П. Новаторство и предприемачество - практика и принципи, изд. Хр.Ботев, 1992
8. Турлакова, Теодорина Желязкова, Скандалова, С. Регионални кооперативни модели за предприемачество в аграрния сектор [Regional Cooperative Models for Entrepreneurship in the Agricultural Sector], Акад. изд. на Аграр. унив. - Пловдив, 2023, с. 54-62, ISSN 1312-6318 (print) ; 2367-5845 (online).
9. Цветкова, Д. Предпоставки за развитие на вътрешнофирмено предприемачество, Социално-икономически анализи , 2015, с. 118 - 126.
10. Турлакова, Теодорина Желязкова Влияние на общата селскостопанска политика на Европейския съюз върху предприемаческата и инвестиционна активност в земеделието и селските райони, ИК Геа-Принт, 2015, 204 с., 978-619-184-010-6.
11. Турлакова, Теодорина Желязкова Влияние на демографската структура на населението върху регионалното предприемачество = Impact of the demographic structure of the population on the regional entrepreneurship, Унив. изд. Наука и икономика, 2019, с. 35 - 47, ISBN 978-954-21-1005-7.
12. Аспарухова, Илка Предприемачество в аграрната сфера, Акад. изд. Ценов, 2009, 155 с., 1310-2737.
13. Транев, Стоян Startup предприемачество, Годишник. Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, 2016, с. 137 - 142.
14. Каназирева, Рая Фактори и модели за корпоративно предприемачество, Годишник на Софийския университет "Св. Климент Охридски". Стопански факултет , 2018, с. 161 - 182.
15. Turlakova, Teodorina Zhelyazkova Rural Areas as an Environment for Entrepreneurial Activity, Knowledge and Business, 2023, pp. 35-55, ISSN 2367-7791 (online).
16. Neffke, Frank, et al. Agents of Structural change: The role of firms and entrepreneurs in regional diversification, Economic Geography, 2018,94, pp. 23 - 48.